

**ХОТІНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
КІНДРАТІВСЬКА ФІЛІЯ ХОТІНСЬКОГО ЛІЦЕЮ ХОТІНСЬКОЇ
СЕЛИЩНОЇ РАДИ СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**
вул. Шкільна, 5/7, с. Кіндратівка, 42315,
тел. 69-77-24, e-mail: kindrativka@ukr.net Код ЄДРПОУ 45528088

**ЗВІТ
за результатами І циклу моніторингу
щодо безпеки дітей в мережі Інтернет (2024/2025 н.р.)**

Пандемія COVID-19 та повномасштабна війна кардинально змінили наше життя, значно збільшивши час, який ми проводимо онлайн. Особливо це стосується дітей, для яких Інтернет став не просто джерелом інформації, а й основним засобом спілкування, навчання та розваг. Вони постійно перебувають онлайн: спілкуються в месенджерах, діляться новинами в соціальних мережах, навчаються на онлайн-платформах, грають в ігри та споживають різноманітний контент. Смартфон для сучасної молоді – це вже не просто технічний пристрій, а інструмент, що забезпечує зв'язок зі світом та задовольняє різноманітні потреби.

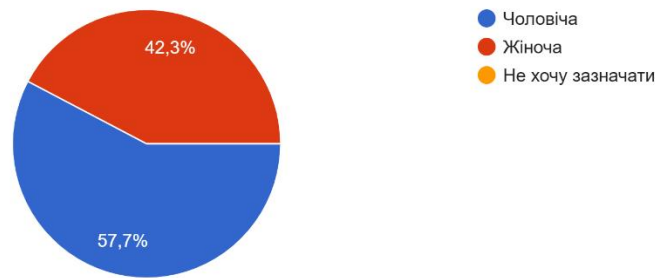
Проте, захоплюючись можливостями цифрового світу, діти часто не усвідомлюють потенційні небезпеки, які на них там чатують.

З метою дослідження рівня обізнаності та проблем, пов'язаних з безпекою дітей в Інтернеті, у Кіндратівській філії у період з 20 по 27 грудня 2024 року було проведено І цикл моніторингу. Опитування охопило 62 учасники, серед яких були учні 5-9 класів, їхні батьки та педагоги.

Важливо відзначити, що участь хлопців та дівчат була майже рівною: хлопці надали 15 відповідей (57,7%), а дівчата – 11 (42,3%), що підкреслює гендерну збалансованість у контексті проблеми безпеки в онлайн-просторі.

3. Укажи свою стать:

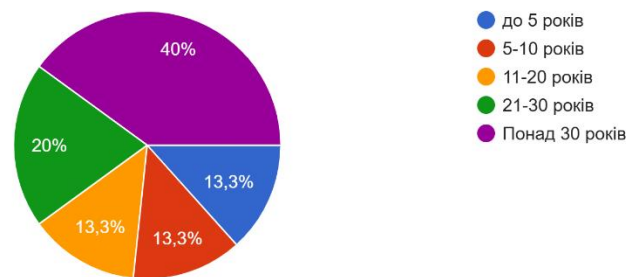
26 відповідей

Опитування охопило педагогів з різним досвідом роботи: від молодих спеціалістів зі стажем до 5 років до досвідчених вчителів, чий педагогічний стаж перевищує 30 років.

1. Ваш стаж педагогічної роботи?

15 відповідей

Важливо відзначити, що упродовж 2024 року всі опитані педагоги (100%) пройшли курси підвищення кваліфікації щодо створення безпечного освітнього середовища, протидії насильству, булінгу та іншим важливим аспектам. З широкого спектру онлайн-курсів, пройдених вчителями, особливо часто згадувалися: «Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс», «Недискримінаційний підхід у навчанні», «Цифрова безпека для освітян», вебінар від проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність в освіті» тощо.

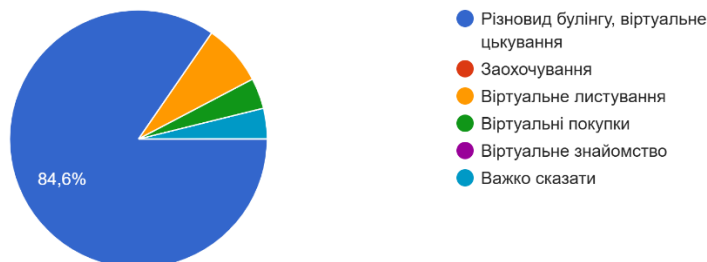
Рівень обізнаності з кібербулінгом серед дітей (84,6%) залишається вищим, ніж серед батьків (71,4%), проте, обидва показники дещо нижчі за результати попереднього опитування, де вони становили 88,65% та 78,8% відповідно. Окрім того, певна частина опитаних продемонструвала хибні уявлення про кібербулінг. Так, 7,7% учнів та 4,8% батьків ототожнюють його з віртуальним спілкуванням, 4,8% батьків – з віртуальним знайомством, а 3,8% учнів – з віртуальними покупками. Слід також зазначити, що 3,8% учнів та 9,5% батьків не змогли

однозначно визначити поняття. Результати опитування свідчать про необхідність подальшого роз'яснення сутності кібербулінгу.

Учні

5. Що означає термін "кібербулінг"?

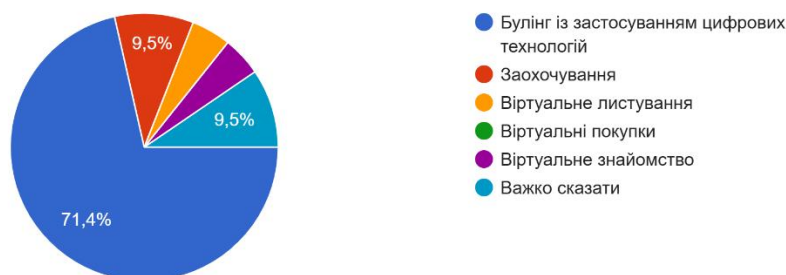
26 відповідей

Батьки

3. Що означає термін "кібербулінг"?

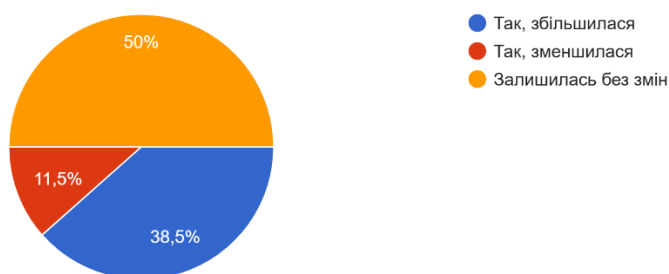
21 відповідь

Отримані дані демонструють про збільшення частки учнів, які проводять більше часу в мережі Інтернет або соціальних мережах. Цей показник становить 38,5%, що на 4,2% перевищує дані попереднього дослідження. Водночас, 50% респондентів повідомили про стабільний рівень використання мережі. Кількість учнів, які зменшили час перебування онлайн, скоротилася на 9 осіб і становить 3 респонденти.

6. Чи змінилася за останні ТРИ місяці кількість часу, що ти проводиш в мережі Інтернет або соціальних мережах?

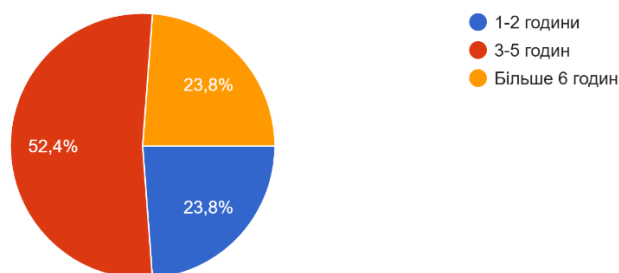
26 відповідей

Ці дані узгоджуються з думкою батьків, більшість з яких вважає, що їхні діти щодня проводять в Інтернеті або соціальних мережах від 3 до 5 годин.

4. На Вашу думку, скільки годин на день проводить Ваша дитина в мережі Інтернет або в соціальних мережах?

21 відповідь

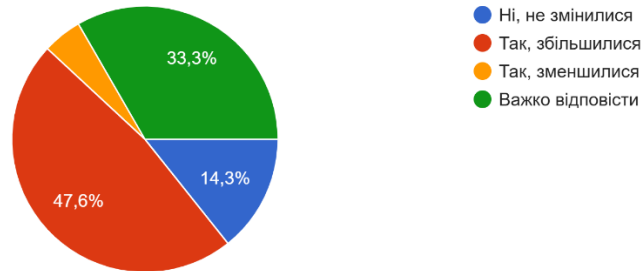

Відносно безпеки контенту та інформації в Інтернеті, думки вчителів та батьків розділилися. Переважна більшість учителів (80%) констатує погіршення ситуації з початком війни, тоді як серед батьків таку думку поділяє менше половини (47,6%). Третина батьків (33,3%) не змогла чітко відповісти на це питання. Стабільність ситуації відзначають 20% учителів та 14,3% батьків. Лише невелика частина батьків (4,8%) вважає, що проблеми зменшилися.

Батьки

5. Чи змінилися проблеми безпеки контенту або інформації в Інтернеті під час повномасштабних воєнних дій на території України?

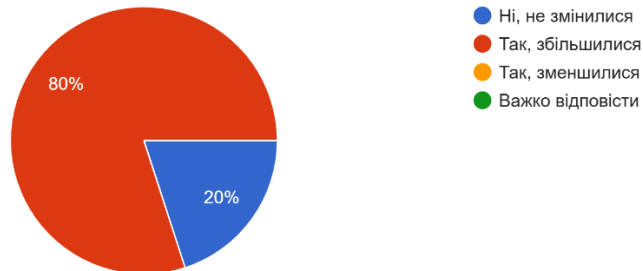
21 відповідь

Педагоги

3. Чи змінилися проблеми безпеки контенту або інформації в Інтернеті під час повномасштабних воєнних дій на території України?

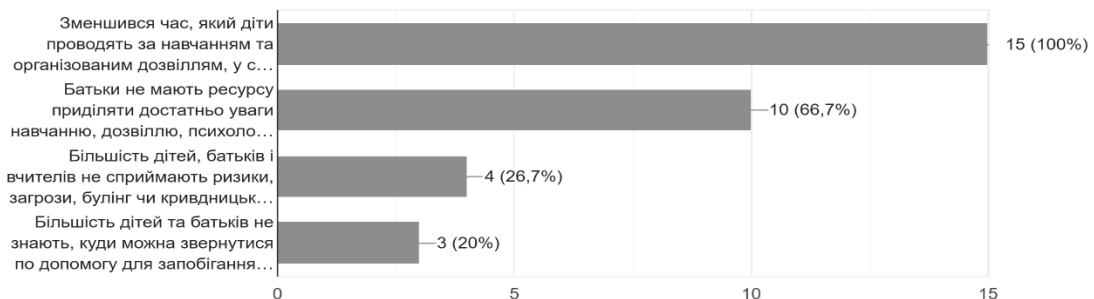
15 відповідей

Серед факторів, що сприяють поширенню проблем безпеки дітей в Інтернеті, вчителі виділяють наступні найбільш вагомі: зменшення часу, який діти проводять за навчанням та організованим дозвіллям (100%) і брак ресурсу у батьків приділяти достатньо уваги навчанню, дозвіллю, психологічному стану дітей (66,7%).

4. На Вашу думку, які умови сприяють поширенню проблеми щодо безпеки дітей в Інтернеті під час воєнних дій?

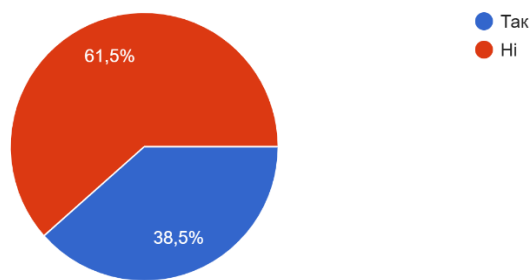
15 відповідей

Згідно з опитуванням, більшість дітей (61,5%) протягом останніх трьох місяців не спостерігали випадків онлайн-нападів або жорстокості в іграх, чатах чи дискусіях. Проте, 38,5% респондентів все ж таки стикалися з подібними ситуаціями.

7. За останні ТРИ місяці ти був(ла) свідком онлайн-гри, чату чи дискусії, де виявлялися б нападки чи жорстокість щодо якоїсь людини?

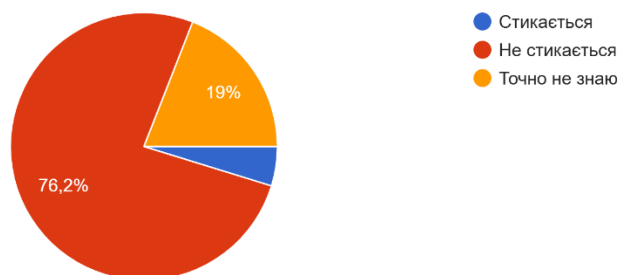
26 відповідей

Порівнюючи ці дані з відповідями батьків, можна побачити, що 76,2% з них вважають, що їхні діти не стикаються з небезпечним контентом, але 19% не мають в цьому повної впевненості, і лише 4,8% підтверджують наявність проблеми. Ця розбіжність може свідчити про недостатній рівень комунікації між дітьми та батьками щодо онлайн-активності.

6. Чи стикається Ваша дитина з небезпечним або насильницьким контентом в мережі Інтернет?

21 відповідь

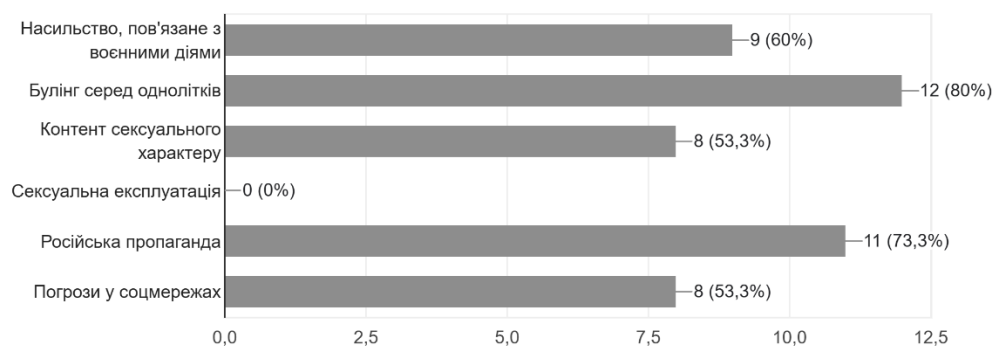

Думки педагогів та батьків щодо найактуальніших онлайн-проблем для дітей багато в чому збігаються. Найчастіше вони вказували на булінг серед однолітків (80% педагогів та 52,4% батьків) та російську пропаганду (73,3% педагогів та 52,4% батьків). Проблеми насильства, пов'язаного з війною, також були відзначені значною кількістю респондентів (60% педагогів та 47,6% батьків). Менш поширеною, але все ж актуальною проблемою, на думку 53,3% педагогів та 33,3% батьків, є погрози в соцмережах.

Педагоги

6. Назвіть найбільш актуальні проблеми, з якими можуть стикатися діти в мережі Інтернет:

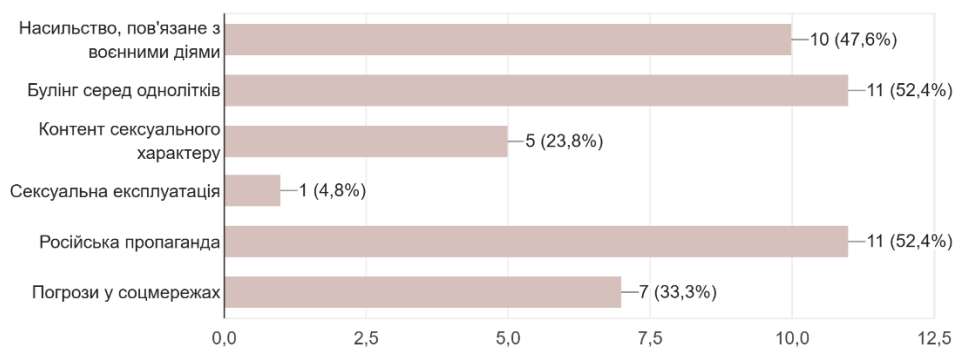
15 відповідей

Батьки

7. Назвіть найбільш актуальні проблеми, з якими можуть стикатися діти в мережі Інтернет:

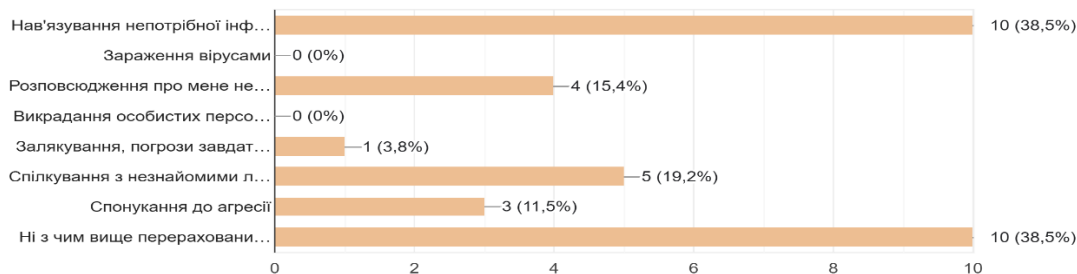
21 відповідь

Результати опитування учнів показують, що найчастіше вони стикаються з нав'язуванням небажаної інформації (38,5%), спілкуванням з незнайомцями (19,2%) та розповсюдженням особистих даних без згоди (15,4%). Водночас, позитивним є те, що значна частина дітей (38,5%) не мала жодного з цих негативних досвідів.

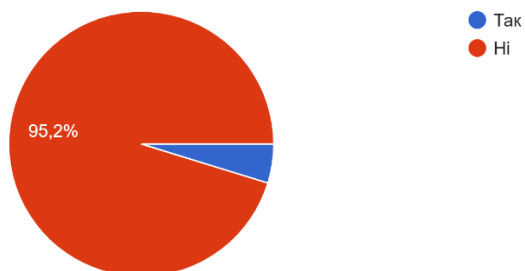
8. З якими небезпеками під час використання Інтернету тобі доводилося стикатися особисто за останні ТРИ місяці?

26 відповідей

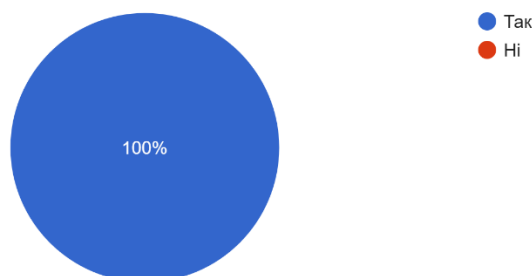

Проте, існує певна розбіжність між цими даними та результатами опитування батьків, де 95,2% не отримували повідомлень про онлайн-проблеми від своїх дітей. Це підкреслює ймовірність того, що діти можуть приховувати свої переживання. У тих випадках, коли звернення все ж були, всі батьки (100%) підтвердили успішне вирішення проблеми.

8. Чи зверталась до Вас дитина через проблеми щодо безпеки або насильства в мережі Інтернет?
21 відповідь

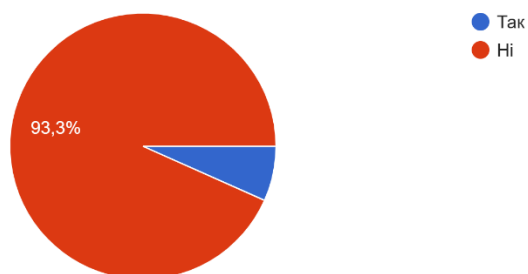
9. Якщо "так", чи змогли Ви розв'язати проблему або допомогти дитині?
10 відповідей

Аналогічна тенденція спостерігається і серед педагогів: лише 6,7% отримували звернення від учнів з подібних питань і в усіх цих випадках (100%) проблему було успішно вирішено. Тому необхідно зосередитися на створенні умов для відкритого та довірливого спілкування.

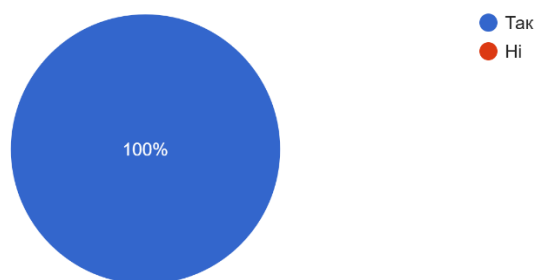
7. Чи звертались до Вас учні через проблеми щодо небезпеки або насильства в мережі Інтернет?

15 відповідей

8. Якщо "так", чи змогли Ви розв'язати проблему або допомогти дитині?

2 відповіді

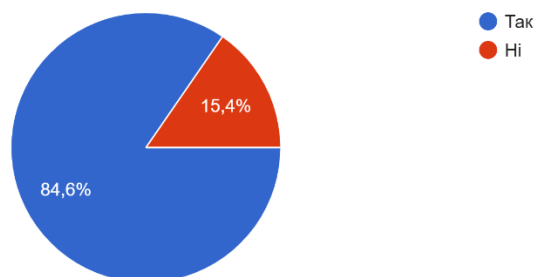

54 з 62 опитаних респондентів (87%) продемонстрували знання про те, що робити у ситуаціях кіберзлочинів або булінгу, спрямованих проти дітей в онлайн-середовищі, та куди звертатися за допомогою.

Учні

9. Чи знаєш ти, що робити або куди звертатися у випадках кіберзлочинів чи булінгу щодо дітей в Інтернеті?

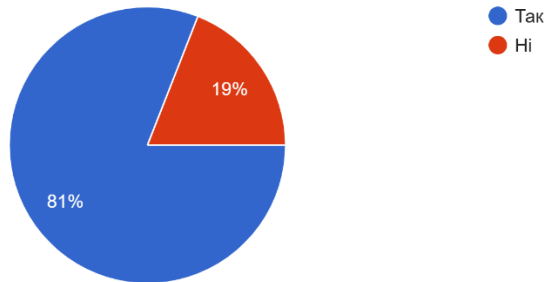
26 відповідей

Батьки

10. Чи знаєте Ви, що роботи або куди звертатися у випадках кіберзлочинів чи булінгу щодо дітей в Інтернеті?

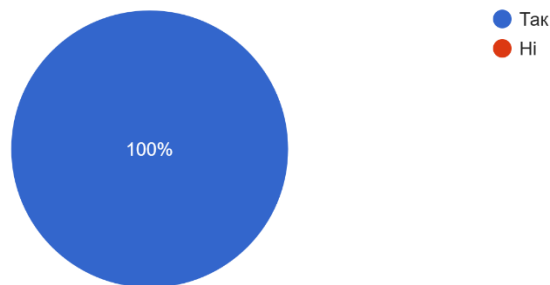
21 відповідь

Педагоги

10. Чи знаєте Ви, що роботи або куди звертатися у випадках кіберзлочинів чи булінгу щодо дітей в Інтернеті?

15 відповідей

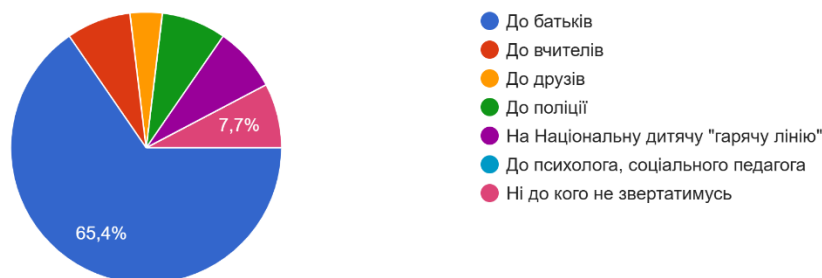

Результати опитування дітей показують, що батьки залишаються головною опорою у випадку кібербулінгу: 65,4% дітей готові звернутися саме до них. Це підтверджується і думкою педагогів, 60% з яких вважають, що діти розкажуть про проблему саме батькам. Педагогічний колектив також відзначає ймовірність звернення учнів до друзів (27,6%) та вчителів (6,7%). При цьому, як серед дітей (7,7%), так і серед педагогів (6,7%) є ті, хто вважає, що дитина ні до кого не звернеться за допомогою. Окрім батьків, учні готові звертатися до поліції та на Національну дитячу «гарячу лінію» (по 7,7% в обох випадках), а невелика частина (3,8%) – до друзів.

Учні

10. У разі виникнення ситуації кібербулінгу, до кого ти б звернувся(лася) по допомогу:

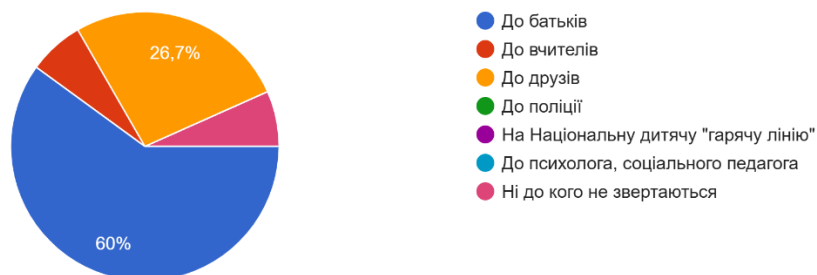
26 відповідей

Педагоги

9. На Вашу думку, до кого звертаються учні за допомогою у разі виникнення ситуації кібербулінгу?

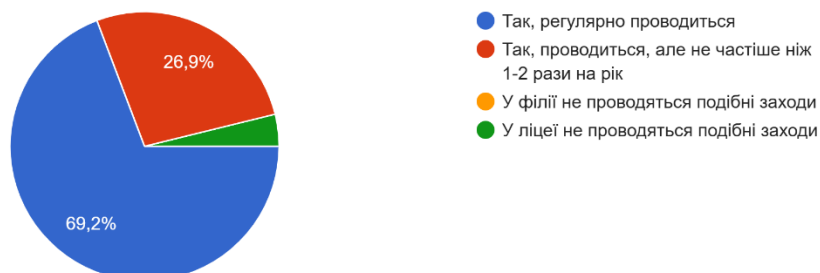
15 відповідей

Водночас, у філії проводиться робота з інформування та просвіти щодо створення безпечного освітнього середовища та протидії насильству/кібербулінгу, про що свідчать відповіді 69,2% опитаних дітей. Хоча невелика частина (3,8%) не підтвердила цього, а 26,9% вказали на нерегулярний характер заходів, сам факт проведення такої роботи є позитивним.

11. Чи проводиться у Кіндратівській філії інформаційно-просвітницька робота щодо протидії насильству/кібербулінгу?

26 відповідей

На запитання «Що потрібно зараз зробити, щоб розв'язати проблеми безпеки дітей в Інтернеті?» найпоширенішими відповідями були пропозиції щодо посилення профілактичної та просвітницької роботи, навчання дітей правилам безпечної поведінки в Інтернеті та використання відповідних інструментів, а також посилення комунікації та контролю з боку батьків. Респонденти наголошували на важливості інформування про ризики, розвитку медіаграмотності та проговорення питань безпеки в родині.

Висновки:

Пандемія COVID-19 та війна призвели до значного збільшення часу, який діти проводять в Інтернеті, що підтверджується результатами моніторингу: 38,5% учнів повідомили про збільшення часу перебування онлайн, що на 4,2% більше, ніж у попередньому дослідженні. Більшість батьків також підтверджують, що їхні діти проводять в мережі від 3 до 5 годин щодня.

Збільшення часу, проведеного в цифровому просторі, підвищує ризики зіткнення з онлайн-загрозами, що підкреслює необхідність посилення заходів з кібербезпеки.

Рівень обізнаності з кібербулінгом серед дітей (84,6%) залишається вищим, ніж серед батьків (71,4%), проте, обидва показники дещо нижчі за результати попереднього опитування, де вони становили 88,65% та 78,8% відповідно.

Існує проблема хибних уявлень про кібербулінг: частина опитаних батьків та учнів ототожнює його з віртуальним спілкуванням, знайомством або покупками, що свідчить про недостатнє розуміння сутності цього явища. Це підкреслює необхідність більш чіткого роз'яснення поняття кібербулінгу та його відмінностей від інших видів онлайн-взаємодії.

Існує розбіжність між оцінками вчителів та батьків щодо безпеки контенту в Інтернеті: більшість вчителів (80%) констатують погіршення ситуації з початком війни, тоді як серед батьків таку думку поділяє менше половини (47,6%). Це може бути пов'язано з різним рівнем обізнаності про потенційні онлайн-загрози.

Вчителі виділяють два основні фактори, що сприяють поширенню проблем безпеки в Інтернеті: зменшення часу, який діти проводять за навчанням та організованим дозвіллям (100%), і брак ресурсу у батьків приділяти достатньо уваги дітям (66,7%). Ці фактори підкреслюють важливість організації змістовного дозвілля для дітей та посилення підтримки батьків у питаннях виховання і контролю за онлайн-активністю.

Протягом останніх трьох місяців діти стикалися з нав'язуванням небажаної інформації (38,5%), спілкуванням з незнайомцями (19,2%) та розповсюдженням особистих даних без згоди (15,4%). Існує розбіжність між цими даними та відповідями батьків, де 95,2% не отримували повідомлень про онлайн-проблеми від своїх дітей. Це свідчить про недостатній рівень комунікації між дітьми і батьками та необхідність створення умов для відкритого та довірливого спілкування.

Позитивним є те, що у випадках звернення дітей до батьків та педагогів, проблему було успішно вирішено.

Більшість опитаних (87%) знають, що робити у ситуаціях кіберзлочинів або булінгу та куди звертатися за допомогою. Це свідчить про достатній рівень обізнаності щодо доступних ресурсів та механізмів захисту.

Батьки залишаються головною опорою для дітей у випадку кібербулінгу: 65,4% дітей готові звернутися саме до них. Педагоги також підтверджують цю тенденцію. Окрім батьків, діти готові звертатися до поліції та на Національну дитячу «гарячу лінію». Важливо враховувати, що частина дітей може ні до кого не звернутися за допомогою.

У Кіндратівській філії проводиться робота з інформування і просвіти щодо безпечного освітнього середовища та протидії насильству/кібербулінгу. Проте, значна частина опитаних учнів (26,9%) вказує на нерегулярний характер заходів.

На основі отриманих даних та відповідей на питання про необхідні заходи для вирішення проблем безпеки в Інтернеті, можна зробити висновок про необхідність посилення та систематизації профілактичної і просвітницької роботи, навчання дітей правилам безпечної поведінки в Інтернеті, використання відповідних інструментів, а також посилення комунікації та контролю з боку батьків. Важливо наголошувати на розвитку медіаграмотності та проговоренні питань безпеки в родині.

Інакше кажучи, лише комплексна та систематична робота дозволить створити безпечне та сприятливе онлайн-середовище для дітей.

Рекомендації:

1. Соціальному педагогу Кіндратівської філії Стричці А.В. провести серію інтерактивних заходів для учнів 5-9 класів:

1.1. Тренінги/воркшопи для чіткого розмежування кібербулінгу від інших видів онлайн-взаємодії.

Протягом II семестру 2024/2025 н.р.

1.2. Організувати перегляд відеороликів/мультфільмів на тему кібербулінгу з подальшим обговоренням та аналізом ситуацій.

Протягом II семестру 2024/2025 н.р.

1.3. Створити та поширити інфографіку з чітким визначенням кібербулінгу, його формами та наслідками, а також з контактами служб підтримки.

До 01.02.2025

1.4. Продовжити процес апробації авторської програми «Інстаграм-активіст: як за допомогою соцмереж зробити світ кращим».

Протягом II семестру 2024/2025 н.р.

1.5. Забезпечити систематичне проведення комплексу заходів, спрямованих на протидію кібербулінгу.

Не рідше одного разу на місяць

1.6. Організувати для батьків онлайн-зустріч з експертами/представниками кіберполіції для отримання практичних порад щодо захисту дітей в Інтернеті.

Протягом II семестру 2024/2025 н.р.

2. Практичному психологу Кіндратівської філії Шабло К.О.:

2.1. Організувати та провести онлайн-зустріч з батьками «Захистимо дітей разом: роль батьків у протидії кібербулінгу через довірливе спілкування».

До 01.03.2025

2.2. Проводити індивідуальні консультації з учнями та батьками, які потребують додаткової підтримки.

За потреби

3. Класним керівникам 2-9 класів:

3.1. Запровадити систему класних годин, присвячених обговоренню питань безпеки в Інтернеті.

Протягом січня 2025 року

3.2. Організовувати та провести спільні заходи для дітей та батьків, спрямовані на зміцнення взаєморозуміння та довіри.

Протягом II семестру 2024/2025 н.р.

3.3. Заохочувати дітей до активного дозвілля поза мережею.

4. Заступнику завідувача з НВР Юрченко О.О. організувати та провести онлайн-тренінг з медіаграмотності для педагогів з метою підвищення їхньої компетентності та забезпечення якісного навчання учнів.

Протягом II семестру 2024/2025 н.р.

5. Учителям-предметникам інтегрувати елементи медіаграмотності в навчальні предмети для формування критичного мислення та аналітичних здібностей учнів.

Постійно